

Vlaamse
Nutsregulator

Expertenraad advies

van 6/01/2026

met betrekking tot **tijdsafhankelijke distributienettarieven voor afname en injectie**

Inhoud

1. Aanleiding	3
2. Advies	3
2.1. Inleiding	3
2.2. Terminologie verhelderen	3
2.3. Met tijdscomponent verder bouwen op het capaciteitstarief	4
2.4. Lokale congestie anders aanpakken	5
2.5. Injectie gelijk behandelen als afname	6
2.6. Automatiseren om consumenten te ontzorgen	6
3. Volgende stappen	7

1. Aanleiding

De Expertentraad (ER) ontving op 22/9/2025 een vraag om advies over tijdsafhankelijke nettarieven voor afname en injectie van de Raad van Bestuur van de Vlaamse Nutsregulator (VNR).

De aanleiding voor de adviesvraag is de vervolgstudie over het thema door Fluvius, opgeleverd op 1/8/2025, en de reactie van de VNR op deze studie.¹ Het onderwerp past binnen de “tariefmethodologie en tariefstructuur voor elektriciteit en aardgas”, waarover het Decreet over de operationalisering van de VNR vermeldt dat de Raad van Bestuur (RvB) van de VNR het niet-bindend advies van de Expertentraad moet inwinnen.²

Voorliggend kort advies geeft gevolg aan de adviesvraag. Het werd in een ontwerpversie bezorgd aan de RvB op 9/10/2025. De ER verwerkte vervolgens het ontwerpadvies tot deze finale versie, op basis van de ontvangen vragen ter verduidelijking.

2. Advies

2.1. Inleiding

De Expertentraad apprecieert de geboden mogelijkheid om advies te geven over de invoering van tijdsafhankelijke distributienettarieven.

De ER waardeert dat Fluvius en VNR tijdsafhankelijke tarieven grondig onderzoeken. Nettarieven zijn een belangrijke aanvulling op prijssignalen uit de energiemarkt. Deze tarieven bereiken iedereen, terwijl (dynamische) energiecontracten opt-in zijn, en in de praktijk slechts een (zeer) beperkt publiek aanboren. In onderstaand advies formuleert de ER enkele punten ter overweging. Daarnaast bevelen we aan om op te blijven volgen welke praktijken in de andere gewesten, of in het buitenland, inspiratie kunnen bieden.

2.2. Terminologie verhelderen

Differentiatie volgens tijdstip is mogelijk in zowel de energie (kWh) als de vermogens (kW) term. In de voorliggende studie focust Fluvius op het resterend deel van het distributietarief dat vandaag per kWh wordt aangerekend, alhoewel er ook gewag gemaakt wordt van “kW-prikkels”.

Omdat “ToU” (Time of Use) een term is die de literatuur en allerhande rapporten breed invult, raden we aan een consequente terminologie te hanteren. Men kan namelijk differentiëren volgens:

- **Kostendrager/tariefcomponent:** kWh- of kW-prikkels
- **Tijdsdimensie/bandbreedte:** statische vs. dynamische tarieven
- **Plaats:** locatie-gebonden differentiatie vs. overal geldig tarief

¹ VNR, RAPP 2025-18 dd. 13/10/2025.

² Decreet 19 april 2024 Vlaamse Nutsregulator, Art. 33 §2

- **Spanningsniveau**, wat meestal correleert met klantencategorieën: laagspanning (gezinnen, kleine ondernemingen) vs. middenspanning (grote ondernemingen, grotere gebouwen)
- **Richting** vermogenstroom: enkel afname, injectie of beide

Op basis van elk van deze kan in principe een verschillende ToU gedefinieerd worden. Het is aangewezen om, voor een goed overzicht en heldere communicatie, duidelijk aan te geven wat van toepassing is.

Waar relevant wijzen we hieronder ook mogelijke spraakverwarring in de specifieke context van de Fluvius studie en de reactie erop door de VNR.

2.3. Met tijdscomponent verder bouwen op het capaciteitstarief

De integratie van het opladen van elektrische voertuigen, zonne-installatie met batterijopslag en elektrische warmtepompen op het distributienet vergen inzet van flexibiliteit van de consumenten (prosumenten). Als de mobilisatie van deze flexibiliteitsbronnen sneller en/of goedkoper is dan het realiseren van netinvesteringen, kan dit de consumenten en de maatschappij kosten sparen en versnelde elektrificatie van eindgebruik mogelijk maken.

Het capaciteitstarief (CapTar) heeft aantoonbaar geleid tot piekreducties, maar blijft al bij al toch bescheiden. Redelijkerwijs kan de impact van het capaciteitstarief verder evolueren naarmate de uitrol van de digitale meter, en de elektrificatie van verwarming en transport verder gaat.³

Anderzijds hoeft het voorlopig bescheiden effect op zich niet te verbazen, gezien het relatief beperkt prijssignaal in het geheel van het tarief en de spreiding door het rollend 12-maandgemiddelde. Het capaciteitstarief betreft daarenboven enkel afnamevermogens (geen injectie).

Een nuttige volgende stap zou kunnen zijn om over te stappen naar aanrekening op basis van maandpiek. Zeker als een groeiend aantal netgebruikers kiezen voor maandfacturatie lijkt dit een te onderzoeken optie.

Het is evenwel aangewezen om een **bijkomend prijssignaal** te geven om de vraag te reduceren in de piek (ochtend/avond), en te schuiven naar de (zonnige) middag en (lage vraag van de) nacht. De Europese Commissie en ACER bevelen hieromtrent aan over te gaan op ToU tariefontwerpen.^{4, 5}

De uitrol van de **digitale meter** gaat gestaag verder in Vlaanderen. Voor een succesvolle implementatie van een ToU, van welke vorm dan ook, is een quasi volledige uitrol een noodzaak. Dit zal ook toelaten de effecten hiervan snel en effectief op te volgen.

ToU-implementatie enkel in de huidige kWh component van het distributienettarief lijkt weinig zinvol. Dat betreft in de studie “maar” 20% van het distributienettarief, wat vandaag neerkomt op ongeveer 6% van de elektriciteitsprijs.

³ Zoals ook de VNR aanhaalt in haar “Evaluatie van het capaciteitstarief op laagspanning” (RAPP-2025-11, 26/6/2025)

⁴ European Commission, C(2025) 4010 final, Guidelines on Future Proof Network Charges to Reduce Energy System Costs

⁵ Akos Hofstader, ACER, Network tariffs enabling efficient grid connection and usage: Overview of EU practices, presentation 25 July 2024, Berlin, EU4Energy: Regional Workshop on New Roles of DSOs under the Clean Energy Package

Vanaf de tariefmethodologie '25-'28 wordt 30% van de netkosten toegewezen aan de kWh-component. Ook dan blijft dit echter een beperkt aandeel van het tarief en zeker de totale consumentenprijs.

In Duitsland stelt de regulator BNetzA om gedragsverandering te bereiken, een berekeningsmethode voor van ToU tarieven die leiden tot een prijsverschil van 10 c€/kWh.⁶ Dit zou kunnen leiden tot piekvraagreducties van 6-7%, in lijn met de internationale literatuur die voor EU-landen een range van 5-10% reductie vooropstelt. Fluvius gaat in de studie bij het basisscenario uit van een verschil tussen superpiek- en dalprijs van 10,9 c€/kWh. Dit ligt dus in lijn met de aanbevelingen van BNetzA. De piek-dal verhouding hangt overigens niet alleen af van het aandeel kosten waarop ToU wordt toegepast, maar ook van de wijze waarop die kosten worden toegewezen aan de verschillende tijdsblokken.

De EU-richtlijnen houden de mogelijkheid open ook ToU **toe te passen op de kW-component**, wat in de praktijk neer zou komen op een tijdsgebonden implementatie (bijv. op uur-, dag- of seizoensbasis) van CapTar, eventueel ook toegepast op injectie. Deze mogelijkheid lijkt echter niet diepgaand onderzocht, noch op zich staand, noch in combinatie met kWh-gebaseerde ToU. Ze wordt nochtans beschouwd als één van de mogelijkheden om de kostenreflectiviteit van het distributienettarief te verhogen.⁷ Het lijkt dan ook nuttig deze optie verder uit te werken in functie van de volgende reguleringsperiode.

2.4. Lokale congestie anders aanpakken

ToU op de energieprijs(kWh) pakt niet automatisch lokale netcongestie aan. Zonder goed tariefontwerp (distributienettarieven vs. energieprijs, in het rapport “kW-prikkel van de netbeheerder” en “kWh-prikkel van de leverancier” genoemd) kan het signaal suboptimaal zijn, en mogelijk zelfs niet werken wanneer er andere marktmechanismen en/of subsidieverplichtingen parallel aanwezig zijn.

Dit kan eventueel samengaan met de implementatie van flexibele aansluitingscontracten, waarbij de netcapaciteit variabel verdeeld wordt onder (complementaire) klanten, een techniek met een groot theoretisch potentieel, en complementair t.o.v. marktgebaseerde flexibiliteitsprikkel. Het Vlaams decretaal kader voor dergelijke “flexibele aansluitingsovereenkomsten” is in voorbereiding, met onder andere een advies van de VNR van juni 2025 (ADV-2025-06).

De ER beveelt aan om tijds- en plaatsgebonden prikkels via tarieven, energiemarkt en (flexibele) contracten zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Zeker overdag (gecorrleerde PV pieken) kan het aangewezen zijn voor het lokaal net om vraagpieken net te stimuleren. Focus op enkel **vraagpiekreductie is te beperkt**. Een grote piek afname op moment van synchrone lokale zonneproductie zou niet (of beperkt) mogen mee worden genomen in de berekening van het afnamevermogen voor het CapTar. Het is dan ook positief dat Fluvius in zijn studie een “piekreductie” voorstel opneemt.

⁶ Bijlage (pag. 62) in BKB-22-010-A, BNetzA (23/11/2023) https://www.bundesnetzagentur.de/DE/Beschlusskammern/1_GZ/BK8-GZ/2022/2022_4-Steller/BK8-22-0010/BK8-22-0010-A_Festlegung_Download.pdf?__blob=publicationFile&v=5 en **Tabelle 41** (pag. 122) in Monitoringbericht 2024, BNetzA <https://data.bundesnetzagentur.de/Bundesnetzagentur/SharedDocs/Mediathek/Monitoringberichte/Monitoringbericht-Energie2024.pdf>

⁷ FTI Consulting (2025), A roadmap for cost-reflective electricity network tariffs in the EU

Dit heeft tot doel om grotere afnamepieken te stimuleren op momenten met veel PV-injectie. De piek wordt op die momenten 'gereduceerd' in de berekening van het capaciteitstarief. De ER steunt dit voorstel. Er is wel een risico op spraakverwarring bij gebruik van de term "piekreductie". Best die term aanpassen (bijv. naar "piektariefreductie") of goed uitleggen.

Bij introductie is continue opvolging aangewezen, bijvoorbeeld door analyse van de slimme meter data. Recent werk van de VNR⁸ toonde aan dat dit kan leiden tot betere inzichten op het vlak van gezamenlijke en individuele effecten op het netwerk, alsook distributieve effecten bij de klanten. Zo dient er bijv. gelet te worden op rebounds, zoals verschuivingen in pieken, door verschuivingen in gedrag (cfr. introductie thuisbatterijen kan middag-injectiepieken doen verschuiven en niet zozeer verkleinen, of secundaire pieken door thuisladen). Eveneens dient de verschillende behandeling van laag- en middenspanningsklanten opgevolgd te worden.

Op langere termijn is er een verschuiving te verwachten de gas- naar elektriciteitsvraag vanuit de woningverwarming. De Expertenraad adviseert dat dit zeker mee ingerekend wordt in de scenario-ontwikkeling.

2.5. Injectie gelijk behandelen als afname

Injectie bij voorbaat uitsluiten van ToU-prijsprikkel is, gezien het feit dat deze pieken sterk gecorreleerd zijn en eveneens congestie en overspanning veroorzaken op het distributienet, niet langer te verantwoorden. Een minstens gelijkwaardige manier van behandelen als afname is aangewezen, waarbij een (beperkte) asymmetrie op basis van technische impact eventueel wel mogelijk is. Op dit vlak is het beter nu proactief dan later reactief in te grijpen. De VNR zou zich samen met Fluvius kunnen voorbereiden op een eventuele aanpassing van Europese regels die transmissietarieven op productie-installaties plafonneren, en een ongelijk speelveld tussen distributie- en transmissieniveau kunnen veroorzaken.⁹

2.6. Automatiseren om consumenten te ontzorgen

Automatisering blijkt in de praktijk, bijv. op basis van ervaring van andere landen en/of pilootprojecten, zeer belangrijk. Verschillende prijsprikkels worden natuurlijk complex voor de grote meerderheid van consumenten (huishoudens, zowel als bedrijven). Het risico bestaat dat het prijssignaal verloren gaat, als consumenten afhaken uit vrees voor die complexiteit. Aggregatoren die slimme nieuwe diensten aanbieden, al dan niet via leveranciers, kunnen hier een belangrijke ontzorgende rol spelen.

Goede communicatie is essentieel om vertrouwen te scheppen bij introductie, maar ook in de operationele fase waarin transparantie en een vorm van voorspelbaarheid wenselijk is. De introductie van CapTar heeft aangetoond dat tariefaanpassingen ervaren of *geframed* worden als extra heffingen, wat voor ToU ten stelligste vermijden dient te worden. Hoopvol is dat een vorm van ToU, de dag/nachtarieven, al wel ingeburgerd is bij het grote publiek.

⁸ VNR (Okt 2025), Studie over de capaciteit van het laagspanningsdistributienet in Vlaanderen, RAPP-2025-16

⁹ ACER adviseerde in 2014 om geen plafond op kostenreflectieve op vermogen gebaseerde productieheffingen in te voeren, en stelde anderzijds dat energie gebaseerde injectieheffingen niet mogen dienen om infrastructuurkosten te recupereren. (ACER Opinion 09/2014)

Daarnaast zijn specifieke inspanningen zeker nodig om de **beschermde afnemers** in staat te stellen kostenreductie door de inzet van flexibiliteit in elektriciteitsgebruik te ontsluiten.¹⁰ Hiermee dient men rekening te houden in toekomstige discussies over openbare dienstverplichtingen. Het is echter in dit kader een van de noodzakelijke voorwaarden om een gedragen aanpassing van de distributienettarieven door te voeren.

3. Volgende stappen

De Expertengraad hoopt hiermee voldoende te antwoorden op de adviesvraag van de Raad van Bestuur van de Vlaamse Nutsregulator, en is indien gewenst uiteraard beschikbaar om verder van gedachten te wisselen over haar advies.

Op basis van bovenstaande adviezen en vaststellingen suggereert de Expertengraad een reeks volgende stappen, ter voorbereiding van de volgende tariefmethodologie:

- Creëer duidelijkheid over gehanteerde terminologie;
- Overweeg overstap naar aanrekening capaciteitstarief op basis van maandpiek;
- Bereid tijdsgevarieerd nettatarief voor, zowel in de energie- als de capaciteitscomponent;
- Stimuleer vraagpieken op momenten van grote PV-injectie, bijvoorbeeld door die momenten in de berekening van het capaciteitstarief niet of minder te laten meetellen;
- Bereid een gelijkaardige behandeling van afname en injectie voor, met het oog op een mogelijke aanpassing van de EU-regels voor transmissietarieven;
- Ontzorg nu al consumenten bij het inzetten van vraagflexibiliteit, door automatisering en aggregatie te stimuleren, met prioriteit voor kwetsbare gezinnen.

Expertengraad

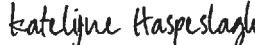
Bram Claeys
Johan Driesen
Katelijne Haspeslagh
Charlotte Hermans

Ondertekend door:

1AE4DF66DC1F487...

Ondertekend door:

479CF5FC7CA7478...

Ondertekend door:

DFBB7F7EBF4C41D...

¹⁰ Regulatory Assistance Project, Flex-ability for all (2024) <https://www.raonline.org/knowledge-center/flex-ability-for-all-pursuing-socially-inclusive-demand-side-flexibility-europe/>

